

Az 1989. januári, februári, márciusi, áprilisi és májusi számokban komplex fizikai-nyelvi versenyt hirdetünk magyar, ill. magyar tannyelvű iskolákban tanuló versenyzők számára.

Minden alkalommal 2–2 olyan fizikafeladatot közlünk, amelyet vagy másfél évszázaddal ezelőtt adott fel Bolyai Farkas a marosvásárhelyi kollégiumban. A feladatokat az eredeti Bolyai-féle megfogalmazásban közöljük, ezért az első próbatétel az lesz, hogy megfelejtsék az akkori magyar nyelven írt tudományos szöveget. Ismeretes, hogy abban időben a tudomány nemzetközi nyelve még a latin volt. Bolyai Farkas egykori göttingeni egyetemi társa, Carl Friedrich Gauss ugyanúgy latinul írta legfontosabb publikációit, mint Bolyai Farkas. A Bolyai Farkas-féle feladatok megértéséhez ezért sokszor latin szótárra is szükség lesz.

A megoldásokat vagy önállóan, vagy egy nyelvész osztálytársával összefogva küldheti be a fizikát szerető hazai vagy külföldi versenyző, az alábbi módon:

1. A feladat megfogalmazása mai magyar nyelven.
2. A feladat megoldása – természetesen ez is a mai magyar nyelven.

A Bolyai Farkas-féle feladatok felkutatásáért Gündischné Gajzágó Mária tanárnőt illeti köszönet, aki jelenleg a szombathelyi Savaria Szakközépiskola tanára, azelőtt pedig Marosvásárhelyen, a Bolyai Farkas Matematika-Fizika Líceumban tanított fizikát. Ez az iskola, az egykori református kollégium, már akkor is több, mint 200 éves volt, amikor Bolyai Farkas tanított ott. De hallgassuk erről Gündischné Gajzágó Mária tanárnőt:

„Bolyai Farkas, a neves polihisztor, a híres matematikus 1804 és 1851 között, 47 éven keresztül tanított matematikát, fizikát és kémiát a marosvásárhelyi kollégiumban. A filozófia kereteiből kivált fizika nem sokkal azelőtt vált önálló tantárggyá ebben az iskolában. Ugyancsak erre az időre esik a latin nyelvű oktatásról a magyar nyelvűre történő áttérés. Bolyai Farkas fizika tárgyú írásai közül fennmaradt egy terjedelmes jegyzet, amely vizsgakérdéseket tartalmaz. Ez utóbbiakat 1835 – 1851 között diákjai írták diktálás után, illetve másolták. Ezekből válogattunk néhány feladatot, melyek ízelítőt nyújtanak Bolyai Farkas fizikatanításának színvonaláról, gyakorlatias jellegéről, a fizika jegyzetek érdekes nyelvezetéről.

Az említett iskola ma 431 éves, és Bolyai Farkas nevét viseli. "

A Bolyai Farkas verseny eredményhirdetésére a KöMaL fizika pontverseny eredményének kihirdetésekor, de attól függetlenül kerül sor 1989 őszén. A legeredményesebb versenyzők oklevelet kapnak.

Sikeres versenyzést kíván a *Fizika Rovat Szerkesztőbizottsága*.